

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost provozovatelů otevřených systémů

Otevřeným systémem (OS) se v současném informačním prostředí rozumí systém ve kterém je každému uživateli umožněno uložit svůj obsah na stránky provozovatele (s registrací i bez) – tedy i například diskuzní fóra, e - aukce, servery na sdílení videa či hudby a volně přístupné databáze.

Míra odpovědnosti provozovatelů OS je poměrně diskutovanou a diskutabilní problematikou nemající jednotný výklad nejen na území České republiky, ale i v ostatních zemích – zejména EU, kde došlo k harmonizaci předpisů na základě směrnice ES (2000/31/ES) o elektronickém obchodu, k jejímuž provedení byl u nás přijat zákon č. 480/2004 Sb, o některých službách informační společnosti (dále jen „zákon o SIS“), což je ostatně vidět na velice rozporuplné judikatuře soudů – typické jsou případy v Německu a Francii, jak ostatně bude uvedeno níže.

Odpovědnost provozovatelů OS, kam smí kdokoli vkládat data, spadá nejspíše pod ustanovení §5 zákona o SIS upravující odpovědnost poskytovatele služby za ukládání obsahu informací poskytovaných uživatelem. Odpovědnost je zde oproti dřívější obecné úpravě, kdy byl poskytovatel z praktických důvodů snadného „vystopování“ odpovědný téměř výhradně, značně omezena, neboť je dána pouze v těchto případech:

1. mohl-li poskytovatel této služby vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo
2. dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.

Odpovědnost je dále omezena ještě tím, že tito poskytovatelé služeb (tedy provozovatelé OS) nejsou povinni dohlížet na obsah jimi ukládaných info a dále nejsou povinni aktivně vyhledávat skutečnosti a okolnosti poukazující na protiprávní obsah informace.

Na první pohled jsou tedy provozovatelé OS, kteří praktikují zásadu nevměšování se do aktivit uživatelů jejich služeb, téměř neodpovědní. V tomto výkladu se však skrývají především tato úskalí:

1. Zákonodárce poměrně vágně formuloval zejména §5 odst. 1 písm. a), který právě zakládá odpovědnost provozovatele OS, mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní – čímž de facto rozšiřuje jeho odpovědnost i pro případ, že není přímo upozorněn na protiprávní obsah, a tedy mu svým způsobem v rozporu s §6, který ho naopak zbavuje povinnosti dohlížet

na obsah těchto dat a aktivně jej vyhledávat, tuto povinnost za určitých – jasně nedefinovaných – okolností ukládá.

2. Ustanovení o odpovědnosti v §5 upravuje prvotně webhosting, tedy poskytování volného prostoru, kam poskytovatel služby vůbec nezasahuje a nemá možnost obsah stránek nijak ovlivnit. V takovém případě se evidentně jedná o obsah cizí. Poněkud větší problém pak nastává, má-li provozovatel vlastní stránky, které aktivně spravuje a umožňuje na nich vést např. diskuzi či vkládání souborů. Jedná se pak skutečně o cizí obsah? Provozovatel sice není jeho přímým tvůrcem, ale tím, že na svých stránkách takové aktivity uživatelů umožňuje, s diskuzemi výslovně souhlasí a považuje je za součást charakteru těchto stránek. Je tedy přímo jeho vůlí, aby součástí jejich architektury takový oddíl umožňující volnou aktivitu uživatelů byl. Nakolik se pak dá aplikovat §5 je tak poměrně nejisté a bohužel česká judikatura zatím v tomto ohledu mlčí.
3. Právě proto, že neexistuje ustálený názor – a to ani ve světě, je jistě možné, že se bude český soudce či rozhodce nejspíše řídit zahraniční judikaturou, která je v mnohých případech pro provozovatele OS poměrně omezující.

Klíčovou otázkou tedy není přímo, za co je provozovatel odpovědný ve vztahu k cizím příspěvkům, ale zda-li je odpovědný. Přičemž protiprávním obsahem se rozumí především obsah porušující autorská práva, osobnostní práva (pomluvy v diskuzích), ale i zakládající TČ (hanobení rasy).

Provozovatelé serverů ke sdílení videa

Tyto servery typu Youtube umožňují svým uživatelům libovolně ukládat svá videa na internet – často tedy může docházet především k porušování autorských práv. V českém prostředí by provozovatel takového serveru mohl spadat pod ochranu §5, ovšem pouze tehdy, nemohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní. Byť provozovatel nemá povinnost aktivně vyhledávat protiprávní informace, je otázkou zda právě formulace „nemohl-li vzhledem k předmětu své činnosti vědět“ není kamenem úrazu, protože hlavní činností tohoto serveru je poskytování volného prostoru pro videa a musí mu být zřejmé, že ne všechna videa jsou v souladu se zákonem. Osobně se přikláním k názoru, že záleží i na velikosti tohoto prostoru pro uživatele a míry svobody, který přináší, neboť takové pozitivum spočívající ve vytvoření obrovské komunity a tím i uplatnění svobody slova takové riziko, že jedno z mnoha videí bude protiprávní, minimálně vyvažuje a server by za něj neměl odpovídat, nebyl-li na takový příspěvek upozorněn. Samozřejmě jedná-li se o malý prostor, kam denně uloží dva uživatelé nějaký svůj výtvar již odpovědnost zakládat může, neboť je v silách provozovatele takového prostoru obsah příspěvků kontrolovat.

K této problematice se vyjadřují především dva francouzské judikáty, v nichž šlo o porušení autorských práv:

1. Myspace – rozhodnutí MS v Paříži založilo odpovědnost serveru Myspace za obsah příspěvku na základě příjmů z reklam. Protože má server ze svých služeb zisky, není pouhým technickým zprostředkovatelem, ale vydavatelem se vším všudy, tedy i s plnou odpovědností za zveřejněný obsah.
2. Dailymotion – zde soud argumentoval naprosto shodně jako výše a to i přesto, že ještě před zahájením řízení provozovatel serveru na základě upozornění ilegální příspěvek okamžitě stáhl.

V obou případech hrál hlavní roli zákon o bezpečnosti el. obchodu, který je obdobou českého zákona o SIS. Vzhledem k tomu, že oba zákony naplňují cíle výše uvedené směrnice, není vyloučeno, že obdobný případ porušování autorských práv či vkládání jiných protiprávních příspěvků (na formě porušení zákona totiž vůbec nezáleží) bude posuzován právě po vzoru těchto rozhodnutí. Ačkoli se spíše domnívám, že spíše než o vztahu k zahraničním názorům je řešení případů odpovědnosti více

než cokoli jiného založeno na vztahu k internetové problematice vůbec a to právě proto, že se jedná o odvětví nové a poměrně značně neustálené, dávající prostor značné subjektivitě v názorech. Jednoduše řečeno - nemá-li někdo k internetu kladný vztah a přínos těchto serverů nevidí (což se vyloučit nedá), bude se více přiklánět k názoru pohlížet na tyto poskytovatele jako na podnikatele než jako na dobrovolníky umožňující lidem svobodně se vyjádřit a prezentovat sebe sama. Což je ostatně poměrně pochopitelné, neboť tyto servery mají díky velké návštěvnosti mnohdy obrovské příjmy z reklam, a možnost takových sporů pro ně znamená business risk, který jsou ochotni podstoupit.

Diskusní příspěvky

Jedná se o obdobnou problematiku. Právě proto, že spousta uživatelů vystupuje pod různými nicky, je velmi těžké vystopovat skutečného původce příspěvku. Jednodušší je tedy činit odpovědným poskytovatele takového prostoru. Tak to bylo zejména před přijetím zákona o SIS. Ačkoli se někteří domnívají, že provozovatel diskusního fóra je neodpovědný, je i v tomto případě aplikace §5 dle mého názoru přinejmenším nejistá, byť diskuze přímo ke komerčním účelům neslouží a odvolávat se na příjmy z reklamy je zde téměř nemožné.

Diskuzi totiž umožňuje provozovatel většinou na svých stránkách, jejichž prvotním účelem málokdy bývá sama diskuze (nejedná-li se o chat), proto i zde je třeba ustanovení o odpovědnosti vykládat v širších souvislostech s ohledem na charakter stránek např. zda přinášejí provozovateli komerční prospěch či zda se umožněním diskuze nejedná o nepřímou formou reklamy, kdy je návštěvnost stránek zvyšována právě možností aktivně se zapojit do diskuze.

V této oblasti je narozdíl od předchozí velmi aktivní německá judikatura a také zrovna ne příznivě pro provozovatele

1. teltarif.de: zde byla judikována zejména nutnost, aby příspěvky byly difamující a způsobily vážnějším způsobem poškodit osobu (PO i FO) v nich zmiňovanou.
2. heise.de: soud poměrně překvapivě (a trochu nesmyslně) judikoval, že nestačí pouze odstranit protiprávní příspěvek, ale i do budoucnosti zajistit, aby se již takový příspěvek neobjevil tzn. de facto proaktivní kontrolu všech příspěvků.
3. OLG Düsseldorf: provozovatel zůstává odpovědný, i když je poškozenému známá identita autora difamujícího článku.

Německý soud vychází z toho, že provozovatel fóra je „pánem nabídky“, který má obdobné postavení jako vydavatel, a disponuje narozdíl od poškozené osoby možností okamžitého zásahu.

E-aukce

Existují dva typy e-aukcí – systémy, na nichž přímo jejich provozovatel či pronajímatel pořádá aukce více či méně vlastního zboží (B2B) a poté aukce, kam může kdokoli vložit svou nabídku či zakoupit poptávané zboží (eBay, Aukro). Je jasné, že za vady takto nabízeného zboží odpovídá vždy ten, co jej nabízí. Není však vyloučeno, že na e-aukci bude nabízeno zboží, jehož samotná nabídka porušuje právní předpisy sama o sobě - typicky nabízení k nerozeznání podobných napodobenin věhlasných značek. Vesměs se jedná se o obdobnou odpovědnost jako u videoservertů, ačkoli judikát Rolex, toto potvrzující, je poměrně mírnější. V tomto případě původně soudy princip neodpovědnosti judikovali, nakonec však Spolkový soudní dvůr (NS) sice nestanovil přímo proaktivní přístup, nicméně jakmile se však provozovatel o porušení dozví a nabídku odstraní, musí zároveň zajistit, aby se již taková nabídka pro příště na serveru nevyskytla.

Autoři jsou pevně přesvědčeni, že na základě výše uvedeného a použitím analogie lze říct, že

odpovědnost poskytovatele OS v žádném případě není vyloučena a může být po něm požadována náhrada škody i nařízeno předběžné opatření odstranění jakýchkoli protiprávních příspěvků to zejména případech, kdy z provozování takového volného prostoru jakýkoli prospěch (příjmy z reklamy, vyšší návštěvnost stránek a tím i větší možnost prezentace sebe sama), nebo pokud má možnost ohlídat obsah stránek a popř. zasáhnout odstraněním protiprávního příspěvku. V zájmu zachování smyslu pro realitu je však třeba říci, že vynucování této odpovědnosti bude v každém případě obtížné nejen z hlediska dokazování reálných možností, eventuelně vědomosti o obsahu příspěvků, ale i s ohledem na reálnou možnost jiného výkladu současných právních předpisů vzhledem k dosud neustálené judikatuře jak u nás, tak v zahraničí.

JUDr. Martin Maisner, Bc. Linda Maršíčková

[ROWAN LEGAL s.r.o., advokátní kancelář](#)

GEMINI Center

Na Pankráci 1683

140 00 Praha 4

tel.: +420 224 216 212

fax: +420 224 215 823

e-mail: paha@rowanlegal.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Stanovisko Spolku pro ochranu osobních údajů k právní úpravě cookies v České republice od začátku roku 2022](#)
- [Základní právní aspekty smart kontraktů - část 2.](#)
- [Úvod do práva smart kontraktů - část 1.](#)
- [Streamování počítačových her z pohledu práva](#)
- [Právní změny v oblasti e-commerce: přísnější pravidla pro objednávková „tlačítka“ v e-shopech](#)
- [QUO vadis 2019?](#)
- [Současná evropská rozhodovací praxe ve věcech omezování internetového prodeje a konec geo-blockingu](#)
- [Režim Safe Harbour v rámci poskytování hostingových služeb](#)
- [Live streaming programů po internetu a povinnost šíření \(must carry\) ve světle judikatury Soudního dvora Evropské unie](#)
- [Poučovací povinnost advokáta a odpovědnost za škodu při výkonu advokacie](#)
- [Novela zákona o ochranných známkách](#)